

in naj učenejši možje s svojim pohodom počastili. Cesar Nikolaj mu je veselje svoje in čast s tem skazal, da ga je z redom sv. Stanislava poslal. Umerl je Krilov leta 1844.

Šege po Slovenskem.

Kader proso manejo v Savinski dolini na Štajerskem, še mnoge šege imajo, ktere so menda tudi še ostanjki malikovavskih časov naših sprednikov.

Ko se noč naredi, pridejo od sosedov mladi možki in ženske k enemu gospodarju ter začnejo proso mancati. Ko je delo že skoro dokončano in le prosnico še iztresaajo, počnejo iz parne po šemasto oblečeni možki s popačenim govorom po gospodarju vprašavati. Ko se jim al gospodar, ali namesto njega vižarnik tega dela oglasi, ga prijazno pozdravijo in prašajo: al bi hotel kaj živine, ki je proso izmamala, jim prodati, in scer jalovke bi nar raji kupili? — Na to se začne dolga barantija, smešna pa tudi zasegljiva. Ko si jalovko (eno žensko) zberó in se za njo pogodijo, zvežejo nekaj snopov prosenice močno v škop, na tistega se vade možki, ki je oblečen kot Kurent, roge na glavi, in kožuh narobe, vkrotiti dolgo roglatjo palico. Dva enako šemasto oblečena kupleno jalovko vzameta v sredo, in trije vstric vlačijo Kurenta na škopu sedejočega od kota do kota po skednji (podu) in pravijo, da za proso orjejo. Za njimi se proso v kote pometa, slama preč spravljja, in kadar je že dosti prostora, Kurent s kupljeno keršenco zapleše naj poprej, druge šeme za njim, in spet pravijo, da za proso orjejo ali brazde delajo. Nekatři gospodarji še včasí clo pijače tim oračem dajo, in prazno véro imajo: da, kakor na pustni dan za dober plod repe, se mora pri mancanju plesati za obilni pridelk prosa v prihodnjem letu. H—k.

Zlati izreki.

Kdor starosti ne poštuje, se v žalosti stara; kdor jo ljubeznjivo podpéra, živí sladko, sladkeji umira.

Bolj se sveti poštenje, kakor rumeno zlato.

Puhla slava brez dobrih del je kakor klas brez zernja.

Teško je proti vetru jadrati, še bolj teško iz praznega verča piti.

Ni večje svitlobe od solnčne, ne večje milosti od materne; ako mati kaznuje, je mati mila.

Hudobneža ne gerdi, ali ogni se ga, ko ga srečaš.

Najnesramniši plačilo je zlo za dobro vračati.

Varuj se psa, ki ne laja; on rad popada. ***

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celja 6. sept. Po večnedvni hudi vročini je naposled pohleven dežek zevajočo zemljo namočil in ohladil. Okrepčal je posebno cvetečo hajdino in zoreče grojzde, ter že nekoliko pobito nado kmetovavcev in vinoradnikov vnovič povzdignil.

Kakor se kaže, bi utegnili tista grana železnice, ki bo štajarsko deželo s koroško vezala, iz Celja na Gorotansko peljana biti. Ker je namreč že več kraju preiskanih bilo, skozi ktere bi se tje dala železna pot napraviti, so poslednje dni tudi okoli Celja merili, ter mnoge hribe in medgorja ogledovali in preiskali. Ob tej priliki se je pokazalo, da bi nar bolj primerna pot za to železnico bila tista, ki bi od zapadne strani Celja proti Sálogu, Velenju, skozi Hudo luknjo do Slovenograda, poleg Mislín do Drave, in odtod naprej na Koroško šla. Kakor se čuje, je nek to načrtje tudi na Dunaji pri dotičnih uradih narveči dopa-denje zadobilo. J. Š.

Iz Maribora nam piše slavní naš gosp. prof. Terstenjak, da se je 6. t. m. domú povernul iz potovanja, ktero smo v „Novicah“ naznanili, in da je jako zadovolin z blagom, ktero je nabral. Radostno naznanimo to veselo novico, ki nam je gotova priča za nove in važne pridobitke v povestnici domači. Ker ima gosp. profesor še nekoliko prostih dní, bo še nekoliko po slovenskem Štajaru se ogledal. Tako bo iskreni domoljub vés čas šolskega oddahnila veledušno žertoval velikemu delu, nabirati gradiva za dogodivščino domačo. Slava!

Iz Tersta 5. septembra. Poslednji čas se ni pri nas o nobeni drugi reči toliko govorilo, kakor od tistih šesterih morskíh somov, ki so pri Cittí nuovi, poleg Pirane v plitvo morje zašli, da velikáni niso mogli ne naprej, ne nazaj, in da so se tako sami vjeli. Ko se je iz začetka od njih velikosti govorilo, in so eni terdili, da so somi, drugi da so ostrozobni haji ali morskí psi, se je tukaj sploh mislilo, da je ta govorica bosa. Al ko so spodnjo čelust enega tih velikašev v Terst pripeljali, ki je sedem čevljev visoka, se nad resnico ni več dvomilo. Gosp. deželni poglavar je gosp. Freierja, varha tukajšnjega muzeuma, po pismu povabil v Cíto nuovo in mu dovolil zmed njih po volji enega za Teržaški muzeum zbrati, drug se je za Dunajski muzeum odločil. Gospod Freier se zdaj z velikim veseljem v Lloydovem arsenalu krog velikana suče in ga za muzeum pripravlja. Velik hram bo moral biti, v katerem bo tak zmaj razpostavljen, ki meri po dolgosti čez 6 sežujev, po obsežku pa čez 4. — Nek Benečan, dobrega stanú in znan zavolj svoje zares Štempiharske moči, ki je od Benetk v Mestre z razpoto dežnico v roki plaval, je prišel pretekli teden z nalašč napravljeno, le 4 čevlje dolgo in čevelj široko plehovino iz Benetk v Terst. Tri dni in noči je bil prederznež na morji, in da ni lakote terpel, je privezal na svoj čudni čoln brešna. Celo dolgo pot je moral stati, da se je v ravnogaju obderžal. Šlo je za veliko stavo, ktero je dobil za nezaslišano prederzno delo!

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo kupčijstva je za vožnjo ljudi in blaga po železnici določilo nove postave, ktere o vsih svetih moč zadobé; eno naj važniših določil je, da si po kakošni okoljšini zaderžani popotnik smé vožno karto zamenjati za novo, s ktero se z drugim poznejem vozom peljati zamore. — Po naukazu c. k. ministerstva nauka bojo računske bukve za ljudske (normalne) šole vse drugače od dozdanjih; bukve za učence bojo obsegle le računske naloge (Aufgaben) s kratkim navodom vodil (regelc), učitelji pa bojo imeli svoje bukve, v kterih bo učilo razloženo. — Po izvedí c. k. ministerstva se v našem cesarstvu, razun Laškega, letošnja letina ne more sploh slaba imenovati; krompir letos manj gnjuje; na Laškem bo rajša dosti. — Od 1. maja do zadnjega julia je v celem cesarstvu letos na 925 krajih gorelo. — Dunajska vojaška sodnija je zavolj vdeležstva državne prekucije na Ogerskem obsodila unidan frančiškanarja Gaspariča k smerti, Andreja Rotha, mestnjana iz Pešta, k delanju okopov na 15 let, Mihela Ajerja, kondukterja, na 12 let, Alojza žl. Pankerja, korporala, na 8 let, njegovo sestro Rozalio Magocsyovo pa na 5 let. — Na Francoskem ima vlada sedaj veliko z dragino žita opraviti; ljudstvo po več krajih s silo terja nižji ceno kruha; vlada je zavoljo tega kupila veliko žita v družih deželah, in je pekóm veléla, da naj péko kruh na prodaj po starem, zgubo jim bo ona doplačala. — Zdej se je še le za gotovo zvedilo, v čem obstoje tiste prenaredbe, ktere je turška vlada napravila v pomirivno pismo, ktero je bilo od zastopnikov avstrijske, angleške, francoske in pruske vlade na Dunaji

osnovano, da naj ga rusovski car in turški sultan poterdita in na ti podlagi po tem mir ekleneta. Bilo je to pismo, kakor je bravecem „Novic“ že znano, rusovskemu caru in turškemu sultanu poslano; car rusovski je odgovoril, da je s pogodbami tega pisma zadovolin, ako ga turška vlada skozi in skozi vzame za svoje pismo. Turška vlada je pismo poterdila, tode na nekaterih krajih ga je prenaradila, med katerimi prenaradbami pa nekatere niso take malenkosti, kakor se je sprevraga govorilo. Ker je od teh prenaradb veliko govorjenja, hočemo naznaniti važniši: „Če so rusovski cari“ — stoji v Dunajskem pismu — „vsaki čas naj več skerb za ohranjenje svobodnost in privilegij staroverske cerkve na Turškem razodevali, tako se za svojo stran sultani niso nikdar branili teh pravic poterjevati z očitnimi djanji, ktere so vselej spricevale staro in stanovitno dobrovolnost turške vlade do kristianskih podložnikov.“ — Ti stavek je prenaradila turška vlada takole: „Če so cesarji rusovski vsaki čas zvesto skerb imeli za bogočastje (kultus) staroverske cerkve na Turškem, tak sultani niso nikdar opuščali, nad ohranjenjem svobodnost in privilegij tega bogočastja in te cerkve na Turškem čuti“ itd. Cilj in konec te premembe je očitno: turška vlada noče nič vediti od tega, da rusovski cari imajo skerbeti za ohranjenje svobodnost in privilegij staroverske cerkve na Turškem. Turška vlada pripusti, da rusovski car skerbi za bogočastje staroverske cerkve, — al pravice mu ne more dovoliti, da bi on na Turškem (tedaj v drugem cesarstvu) skerbeti za ohranjenje svobodnost in privilegij svoje vére. — Dalje je v tistem stavku, kjer je od pravic staroverske vére govorjenje, namest „se zaveže“ postavila „izreče“. — Stavek Dunajskega pisma, kateri pravi: „da turška vlada besedam in duhu pogodb v Kutšuk-Kainardji in Adrianoplu sklenjenih in brambo kristianskega bogočastja zadevajočih, hoče zvesta ostati“, je prenaradila takole: „da hoče turška vlada besedam in duhu pogodbe sklenjene v Kutšuk-Kainardji in poterjene po pogodbi v Adrianoplu itd. zvesta ostati“, ker se sultan boji, da, če bi stalo „pogodbam v Kutšuk-Kainardji in Adrianoplu“, bi se utegnulo misliti, da se je v Adrianoplu še kaj več zagotovilo, kakor v pogodbi Kainardjijski, in da bi se znalo meniti, da ima rusovska vlada še kakošno posebno oblast. — Tam, kjer Dunajsko pismo pravi: da sultan dovoli, „da bogočastje staroversko ima kakor bogočastje vsih družih prebivavcov kristianske vére po pogodbah ali posebnih dogovorih dovoljenih pridobitev deležni biti“, je prenaradila turška vlada takole: „pridobitev, ki so dovoljene ali se bojo dovolile drugim sultanu podverženim kristianskim občinam, imajo popolnoma tudi staroverci deležni biti“. Izpušene so tedaj v tem sestavku besede „po pogodbah ali posebnih dogovorih“, ker turška vlada meni, da se nasproti svojim podložnim ne more in ne sme zavezati po nobenih pogodbah; zato je po besedah „prebivavcem, ki so kristianske vére“, pristavljeno „sultanu podverženih“, da je očitno, da je tukaj govorjenje le od podložnikov turških, ne pa od tacihi prebivavcov, ki stojé pod varstvom kakošne druge velike vlade. — Poslednje novice, ki so prišle po Lloydovih barkah iz Carigrada, pravijo, da pred 13. dnevom t. m. se ne more ondi nič vediti, kako je rusovski car sprejel te prenaradbe turške vlade, in da vse tiste govorice, ki so se že do 29. avgusta zatrosile po Turškem, da je car zaverigel to prenarajeno turško pismo, so na vsako vižo prezgodne, ker ne telegraf ne golobja pošta nista v stanu iz Petrograda v Carigrad tako hitro prinesiti naznanil.

Obertnijstvo domače.

Izdelal nam je za našo zalo cerkev nove orgle gosp. Janez Mandlin, učenec slavno znanih gospodov: P. Rumpel-na v Kamniku, L. Moser-ja v Salzburgu, G. Froš-a v Munakovem, B. Šlimbach-a v Vireburgu, H. Berger-ja v Bambergu itd. Imajo te orgle 22 spreminov, in so tako prijetnega in čistega glasú, da se to prvo delo mladega mojstra lahko z naj slovečimi deli te verste meriti zamore. V imenu cele fare zamoremo izvrstnemu delu Janeza Mandlina zaslužno hvalo dati in ga vsim gosp. duhovnom in cerkvenim predstojnikom živo priporočiti, kjer novih orgel ali poprave starih potrebujejo. Gotovo povsod bo delo mojstra hvalilo.

V imenu Trebanov *Emanuel Tomšič.*

Pri nobenem delu ni toliko pazljivosti in marljivosti potreba kakor za izdelovanje ur. Star mojster bo uro clo zkazil, ako pazljivo ne izdeluje. Taka se je v Trbovljah godila. Novo drago uro od kedaj scer slavnega mojstra izdelano smo pred 4 leti dobili, ki je bila pa žalibože! že sprevraga za nič. Več kot 10 krat je mojster jo popravljal, pa zastoja, ura le ni šla. K sreči pride Janez Oblak k nam (že dvakrat v Novicah pohvaljen samouk iz Zúčen na Gorenskem), on uro razdene in jo v treh tednih skoro čisto prenaradi pa popravi, da dve leti od tiste dobe brez opotike vedno dobro gre in prav kaže. Ker je Janez Oblak letos k eni naših podružnic tudi novo uro po nizki ceni prav lepo in umetno, zvesto in stanovitno izdelal, mu gré za to reč pravična in očitna hvala.

Iz Trbovlj na Štajarskem.

J. Hašnik, fajm.

Delitev Jakšičev.

(Serbska poslovenjena.)

Mesec graja mi danico zvezdo:
Kje si bila, o danica zvezda?
Kje si bila, kje si dan gubila?
In danica njemu odgovarja:
Jaz sim bila, jaz sim dan gubila.
Tam nad belim gradom Beligradom;
Gledala sim čudo prevetlo.
Tam delita brata očetvino
Jakšić Dmitar in Bogdane Jakšić.
Lepo sta se brata pogodila.
Očetvino svojo razdelila:
Dmitar vzame zemljo Karavlaško,
Karavlaško in Karabogdansko,
In Banat vseh do Donave reke;
Bogdan vzame sremsko zemljo ravno,
Sremsko zemljo in Posavlje ravno,
Ino Serbske do Užica grada;
Dmitar vzame doljne dele grada
Ino grad na Donavi Nebojšo;
Bogdan vzame gornje dele grada,
In Rožico cerkvo nasred grada.
Pa o malem sta se sperla brata,
Le o malem, da ni imena vredno.
O konjiču vranca in sokolu.
Dmitar hoče konja vranca imeti,
Vranca konja, sivega sokola;
Bogdan njemu ne da, ne jednega.
Kadar se je jutraj dan napočil,
Dmitar vzame vranca velikega,
Ino vzame sivega sokola,
Pa odide na lov u planino
In pokliče ženko Angelijo:
Angelija, moja zvesta ženka!
Zavdaj bratu mojemu Bogdanu,
Ako njemu pa zavdati nečeš,
Ne pričakuj me u belem dvoru.
Ko to čuje ženka Angelija,
Ona sede skerbna, nevesela,
Sama misli, sama beseduje:
Kaj li če ta sinja kukovica!
Da zavdala svaku svojemu bi.
Je pri Bogu velika pregrela,
In od ljudstva graja in sramota.
Reklo mi bo malo in veliko:
Glejte tam li uno nesrečnico,
Ki zavdala svojemu je svaku.
Ako li mu pa zavdati nečem.
Ne smem moža čakati u dvoru.
(Konec sledi.)